

Op de gletsjer woedde een sneeuwstorm.

Hij zag geen hand voor ogen, kon het kompas in zijn hand nauwelijks ontwaren. Hij kon niet terug, zelfs niet als hij dat gewild had. Er was niets om naar terug te gaan. De storm prikte en striemde zijn gezicht, belaagde hem van alle kanten met harde, koude vlokken. De sneeuw had een dikke laag op zijn kleren gevormd en met elke stap zonk hij er tot aan zijn knieën in weg. Hij was elk tijdsbesef kwijt en had geen idee hoelang hij gelopen had. Hij bevond zich nog steeds in dezelfde ondoordringbare duisternis als toen hij zijn reis was aangevangen en had geen idee of het dag of nacht was. Hij wist alleen dat hij op zijn laatste benen liep. Hij zette een paar stappen achter elkaar, rustte uit, ging toen verder. Een paar stappen. Uitrusten. Nog een paar stappen. Uitrusten. Een stap. Uitrusten. Stap.

Hij had nauwelijks een schram overgehouden aan het ongeluk, maar anderen hadden minder geluk gehad. In een explosie van lawaai had het vliegtuig over de oppervlakte van de gletsjer gescheurd. Een van de motoren was in brand gevlogen en verdween abrupt toen de hele vleugel werd afgesneden en weg tolde in de met sneeuw gevulde duisternis. Vrijwel meteen daarna was de andere vleugel in een vonkenregen afgerukt en schoot de vleugelloze romp als een torpedo over het ijs.

Hij, de piloot en drie anderen zaten met veiligheidsgordels vastgesnoerd op een stoel toen het vliegtuig neerstortte, maar twee passagiers waren bij het eerste teken van onraad door hysterie bevangen geraakt, opgesprongen en hadden in hun paniek geprobeerd de cockpit binnen te dringen. Door de klap ketsten ze als kogels tegen de wanden van de cabine. In elkaar gedoken had hij gezien hoe ze tegen het plafond klapten en terug stuiterden van de wanden, voor-

dat ze langs hem heen werden gekatapulteerd en achter in het vliegtuig neervielen, waar hun kreten verstomden.

Het wrak ploegde zich door de gletsjer heen, deed wolken sneeuw en ijs opvliegen tot het langzaam vaart minderde en knarsend tot stilstand kwam. Daarna was het enige geluid het huilen van de storm.

Als enige van de passagiers was hij vastbesloten de sneeuwstorm te trotseren en een poging te wagen om de bewoonde wereld te bereiken. De anderen raadden hem aan om te wachten, in de hoop dat de storm zou uitrazen. Ze vonden dat ze allemaal bij elkaar moesten blijven, maar hij liet zich niet vermurwen. Hij wilde niet opgesloten in het vliegtuig wegwijnen; duldde niet dat het zijn doodskist werd. Met hun hulp pakte hij zich zo goed mogelijk in voor de tocht, maar al na een kort eind lopen door de genadeloze elementen besefte hij dat hij in het vliegtuig bij de anderen beter af was geweest. Nu was het te laat.

Hij probeerde naar het zuidoosten te lopen. Een fractie van een seconde voordat de bommenwerper neerstortte had hij een glimp opgevangen van lichten, mogelijk afkomstig uit huizen, en nu liep hij vermoedelijk in de juiste richting. Hij was tot op het bot verkleumd en zijn voetstappen werden steeds moeizamer. De storm nam zo mogelijk in hevigheid toe. Hij zwoegde voort, terwijl zijn krachten met elke stap afnamen.

Zijn gedachten gingen uit naar het lot van de anderen, die in het toestel waren achterbleven. Toen hij ze verliet begon de sneeuw al over het wrak te stuiven en het litteken dat de landing op het ijs had gekrast, raakte snel opgevuld. Ze hadden olielampen, maar de olie zou snel opraken, en op de gletsjer heerste een onvoorstelbare kou. Als ze de vliegtuigdeur openlieten, zou de cabine vol sneeuw waaien. Ze zaten nu waarschijnlijk al in de val. Ze wisten dat ze zouden doodvriezen, of ze nu in het toestel bleven of zich erbuiten op het ijs waagden. Ze hadden hun beperkte keuzemogelijkheden besproken. Hij had gezegd dat hij niet kalm ging zitten afwachten tot de dood kwam.

De ketting ratelde. Het koffertje trok hem omlaag. Het was met handboeien aan zijn pols bevestigd. Hij hield niet langer het handvat vast, maar liet de koffer aan de ketting bungelen. De handboei

schaafde zijn pols, maar dat deerde hem niet. Niets deerde hem nog.

Ze hoorden het geruime tijd voordat het over hen heen vloog, naar het westen. Hoorden het naderen door het huilen van de storm heen, maar toen ze omhoogkeken was er niets te zien, behalve winterse duisternis en prikkende, door de wind voortgeblazen sneeuwvlokken. Het was even voor elf uur 's avonds. Een vliegtuig, was hun eerste gedachte. De oorlog had een flinke hoeveelheid vliegverkeer naar het gebied gebracht sinds de Britten een luchtmachtbasis in Hornafjörður hadden, en daardoor konden ze de meeste Britse en Amerikaanse toestellen herkennen aan de klank van hun motoren. Maar dit geluid hadden ze niet eerder gehoord. En nog nooit was het loeien zo dichtbij geweest, alsof het vliegtuig lijnrecht op hun boerderij afvloog.

Ze gingen naar buiten en stonden een tijdje op de voordeurdrempel tot het loeien van de motoren een hoogtepunt bereikte. Met hun handen op hun oren volgden ze het geluid naar de gletsjer. Een fractie van een seconde was er boven hen een stukje van de donkere romp te zien, die vervolgens weer verdween in het zwart. Met zijn opgetrokken neus leek het toestel te proberen hoogte te winnen. Het gebrul verdween geleidelijk in de richting van de gletsjer, waarna het ten slotte wegstierf. Ze hadden allebei dezelfde gedachte. Dat vliegtuig zou neerstorten. Het vloog te laag. In dit noodweer zag je geen hand voor ogen en de gletsjer zou het vliegtuig binnen enkele minuten opeisen. Zelfs als het wat hoogte wist te winnen, zou het te laat zijn. De ijskap was te dichtbij.

Ze bleven een paar minuten nadat het lawaai was weggestorven op de drempel staan, door de sneeuwstorm turend en hun oren spitsend. Geen geluid. Ze gingen weer naar binnen. Ze konden de instanties niet attenderen op de koers van het vliegtuig, want de telefoon deed het niet meer sinds de telefoonkabels tijdens een eerdere storm waren neergekomen. Er was geen tijd geweest om ze te repareren. Een bekende ergernis. Nu was er een tweede sneeuwstorm opgestoken, tweemaal zo hevig. Terwijl ze zich gereedmaakten om naar bed te gaan, bespraken ze of ze, wanneer de storm was gaan liggen, zouden proberen om te paard naar Höfn in de gemeen-

te Hornafjörður te rijden om melding te doen van het vliegtuig.

Pas vier dagen later was het weer zodanig opgeklaard dat ze de reis naar Höfn konden maken. De sneeuwheuvelds waren zo hoog dat ze maar langzaam vooruitkwamen. De twee broers woonden samen op de boerderij; hun ouders waren overleden en geen van beiden was getrouwd. Ze stopten onderweg bij een paar boerderijen om op adem te komen, en overnachtten in de tweede daarvan, waar ze vertelden over het vliegtuig en over hun vrees dat het hoogstwaarschijnlijk was neergestort. Geen van de andere boeren had iets gehoord.

Toen de broers Höfn bereikten, meldden ze het toestel bij de districtsambtenaar, die meteen contact opnam met de instanties in Reykjavík om te rapporteren dat er ten zuiden van de Vatnajökull-gletsjer een vliegtuig was gesignaleerd en dat het vrijwel zeker op het ijs was neergestort. De luchtverkeersleiding van de Amerikaanse legerbasis in Reykjavík hield alle vluchten boven IJsland en de Noord-Atlantische Oceaan in de gaten, maar die had op dat moment geen toestel in het gebied opgemerkt – door het slechte weer was er nauwelijks vliegverkeer geweest.

Later die dag ontving het kantoor van de districtsambtenaar in Höfn een telegram van het Amerikaanse legerhoofdkwartier. Het leger nam het onderzoek naar deze zaak per direct over en zou een reddingsexpeditie naar de gletsjer sturen. Voor de plaatselijke bevolking was de zaak daarmee afgedaan. Bovendien verbood het leger alle verkeer op de gletsjer rond de plek waar het vliegtuig waarschijnlijk was neergestort. Die maatregel werd niet nader toegelicht.

Vier dagen later denderden twaalf militaire transportvoertuigen met tweehonderd militairen Höfn binnen. Ze hadden de landingsbaan in Hornafjörður niet kunnen gebruiken, omdat die in de donkerste wintermaanden gesloten was, en omdat Höfn aan de westkant van de hoofdstad werd afgesneden door niet-overbrugde rivieren in de Skeiðará-delta. Om Höfn te bereiken zag het expeditieleger zich genoopt om in van sneeuwkettingen voorziene zeshielige voertuigen een omweg door het land te maken, eerst naar het noorden en daarna langs de Oostfjorden naar het zuiden. De rit naar het noorden was niet ongevaarlijk geweest, want de hoofdweg was nauwelijks meer dan een zandspoor, en de expeditie had zich

in de oostelijke woestijn van Mödrudalsöraefi voortdurend een weg door zware sneeuwheuvels moeten banen.

De militairen waren soldaten van het Tiende Regiment Infanterie en het Zesenvoertigste Bataljon Veldartillerie onder leiding van generaal Charles H. Bonesteel, de bevelhebber van het Amerikaanse bezettingsleger. Sommige van zijn manschappen hadden de voorgaande winter deelgenomen aan oefeningen op de Eiríksjökull-gletsjer, maar in werkelijkheid konden weinigen van hen zelfs maar skiën.

De expeditie werd geleid door ene kolonel Miller. Zijn mannen sloegen vlak buiten Höfn hun kamp op, in barakken die het Britse bezettingsleger aan het begin van de oorlog had neergezet, en daarvandaan begaven ze zich naar de gletsjer. Toen de militairen de boerderij van de broers bereikten, waren er bijna tien dagen verstreken sinds zij het vliegtuig hadden gehoord, dagen waarop het aan één stuk had gesneeuwd. De militairen richtten hun basis in bij de boerderij en de broers toonden zich bereid om als gids op de ijskap te dienen. Ze spraken geen Engels, maar met handen en voeten en gebarentaal wisten ze Miller en zijn manschappen de richting van het vliegtuig aan te duiden, en te waarschuwen dat er weinig kans was dat ze het midden in de winter op of bij de gletsjer zouden kunnen vinden.

‘Vatnajökull is de grootste gletsjer van Europa,’ zeiden ze hoofdschuddend. ‘Jullie zoeken naar een speld in een hooiberg.’ Dat de sneeuw waarschijnlijk alle sporen van het vliegtuigongeluk had uitgewist, hielp ook niet.

Kolonel Miller begreep hun gebaren maar negeerde die. Ook al ging het lopen moeizaam, er was een begaanbaar pad naar de gletsjer vanaf de boerderij van de broers en de omstandigheden in ogenschouw genomen verliep de operatie gesmeerd. Op de korte winterdagen, met zonlicht van halfelf ’s ochtends tot halfzes ’s middags, was er weinig tijd om te zoeken. Kolonel Miller hield zijn manschappen strak in het gelid, hoewel de broers al snel ontdekten dat de meesten van hen nog nooit voet op een gletsjer hadden gezet en weinig ervaring hadden met winterexpedities. Ze gidsten de militairen veilig langs gletsjerspleten en geulen, en de mannen sloegen hun kamp op in een vallei aan de rand van de gletsjer, ongeveer elfhonderd meter boven zeeniveau.

Millers manschappen kamden drie weken lang de hellingen van de gletsjer uit en een gebied van vijf vierkante kilometer op de ijskap zelf. Het grootste deel van die tijd boften de militairen met het weer en ze coördineerden hun zoektochten goed. Ze verdeelden hun werkzaamheden, waarbij de ene groep ging zoeken in de voetheuvels, vanuit een kamp dat bij de boerderij was opgeslagen, terwijl de andere groep op de gletsjer zelf bivakkeerde en het ijs afzocht zolang het daglicht dat toeliet. Als het 's middags donker werd, verzamelden de militairen zich weer in het basiskamp bij de boerderij, waar ze aten, sliepen en liedjes zongen die de broers herkenden van de radio. Ze sliepen in Britse bergbeklimmerstenten, genaaid van dubbellaagse zijde, en om warm te blijven kropen ze bij elkaar rond primussen en olielampen. Hun zware leren jassen reikten tot onder hun knieën en hadden met bont gevoerde capuchons. Aan hun handen droegen ze dikke, grofgebreide wanten van IJslandse wol.

Tijdens deze eerste expeditie werd geen spoor van het toestel gevonden, behalve de velg van het neuswiel, die kolonel Miller onmiddellijk confisqueerde. De broers hadden het op ongeveer twee kilometer van de rand van de ijskap ontdekt. Rondom dit fragment was het ijs in alle richtingen glad en aan niets was te merken dat hier een toestel was neergestort of een noodlanding had gemaakt. De broers zeiden dat als het vliegtuig op dat deel van de ijskap was neergekomen, het wrak waarschijnlijk al onder de sneeuw bedolven lag. De gletsjer had het toestel opgeslokt.

Kolonel Miller zocht als een bezetene naar het vliegtuig. Hij leek onvermoeibaar en won de bewondering van de broers, die hem met een mengeling van genegenheid en respect behandelden en voor hem het vuur uit de sloffen liepen. Miller raadpleegde hen met grote regelmaat omdat ze het gebied kenden en ze gingen vriendschappelijk met elkaar om. Maar ten slotte moest de kolonel, nadat de expeditie tweemaal door zwaar weer op het ijs was gedwarsboomd, zijn zoektocht staken. Tijdens de tweede storm raakten tenten en andere apparatuur onder de sneeuw bedolven en gingen voorgoed verloren.

Er waren twee aspecten van de expeditie waarover de broers zich verbaasden.

Op een dag troffen ze Miller in zijn eentje in de paardenstal, die te-

gen de voorraadschuur en koeienschuur aan was gebouwd, en overvielen hem terwijl hij een van de paarden in zijn box over het hoofd stond te aaien. De kolonel, die zich opmerkelijk moedig betoonde en groot gezag over zijn mannen had, leek zich stilletjes te hebben afgezonderd om te kunnen huilen. Hij wiegde het paardenhoofd en ze zagen hoe zijn schouders schokten. Toen een van hen zijn keel schraapte, schrok Miller op en keek hun kant op. Ze zagen de sporen van tranen op zijn vuile wangen, maar de kolonel hernam zich snel, droogde zijn gezicht en deed of er niets was gebeurd. De broers hadden het vaak over Miller gehad. Ze vroegen hem nooit hoe oud hij was, maar dachten dat hij hooguit vijftientig kon zijn.

‘Dit is een knap dier,’ zei Miller in het Engels. De broers verstonden hem niet. Hij heeft vast heimwee, dachten ze. Maar het voorval bleef hun bij.

De andere kwestie die de belangstelling van de broers wekte, was het wiel zelf. Ze hadden even de tijd gehad om het te bekijken voordat kolonel Miller hen vond en het in beslag nam. De band was van het wiel gewrongen zodat alleen de naakte velg nog vastzat aan het afgebroken landingsgestel. Nog geruime tijd daarna verwonderden ze zich over het feit dat op de velg een inscriptie stond met belettering in een taal die ze nog slechter begrepen dan Engels.

KRUPPSTAHL.

1999

CONTROLEKAMER, GEBOUW 312, WASHINGTON D.C.,
WOENSDAG 27 JANUARI 1999

Het gebouw stond niet ver van het Capitool in Washington. Het was oorspronkelijk een pakhuis, maar na een ingrijpende verbouwing bood het plaats aan een van de vele clandestiene organisaties die de hoofdstad rijk was. Kosten noch moeite waren gespaard tijdens de verbouwing, zowel aan de binnen- als de buitenkant. Nu zoemden er dag en nacht reusachtige computers die informatie uit de ruimte opvingen. Er werden satellietfoto's van de Amerikaanse militaire inlichtingendienst verzameld in een database, en hier werd de informatie verwerkt, geanalyseerd en gecatalogiseerd, en werd er alarm geslagen als er iets afwijkends aan het licht kwam.

In de officiële documenten heette het pakhuis gewoon Gebouw 312, maar de organisatie die erin was gehuisvest had tijdens de Koude Oorlog een fundamentele rol gespeeld in het defensieprogramma van het Amerikaanse leger. De belangrijkste taak van de organisatie, die kort na 1960 was opgericht, in de tijd van het grootste wederzijdse wantrouwen, had bestaan uit het bestuderen van door spionnen genomen foto's van de Sovjet-Unie, China en Cuba, en elk ander land dat als een vijand van de Verenigde Staten werd beschouwd. Na de Koude Oorlog behoorden tot haar taken onder meer het observeren van de terroristische bases in het Midden-Oosten en conflicten op de Balkan. De organisatie stuurde bij elkaar acht satellieten aan, die op een hoogte van acht- tot vijftienhonderd kilometer een baan rond de aarde maakten.

De directeur van de organisatie was generaal Vytautas Carr. Hij stond voor een monitorscherm dat een hele muur van de controlekamer op de begane grond besloeg. Hij tuurde geconcentreerd naar een paar beelden die onder zijn aandacht waren gebracht. Het was koel in de kamer door de ventilatoren van twaalf krachtige computers die onophoudelijk in een omheind gedeelte draaiden. Twee

gewapende beveiligingsmedewerkers stonden bij de deuren. De ruimte werd doorsneden door vier lange rijen flakkerende schermen en bedieningspanelen.

Carr was niet ver meer verwijderd van zijn zeventigste verjaardag en hoorde eigenlijk met pensioen te zijn, maar de organisatie had hem een speciale ontheffing verleend. Hij was bijna één meter vijftien, met een kaarsrechte rug die niet door ouderdom was kromgetrokken. Hij was zijn hele leven militair geweest, had in Korea gediend en had als een van haar meest dynamische hoofden leiding en richting gegeven aan de werkzaamheden van deze organisatie. Hij was in burger en had een donker double-breasted pak aan. De monitor op de muur tegenover hem werd weerspiegeld in zijn bril, waarachter een paar kleine, schrandere ogen zich concentreerden op de twee schermen linksbovenaan.

Een van die schermen toonde beelden uit het archief van de organisatie; dat bevatte tientallen miljoenen satellietfoto's die de afgelopen veertig jaar waren genomen. Op het andere scherm stonden de nieuwe foto's. De foto's die Vytautas Carr bestudeerde besloegen een klein deel van de Vatnajökull-gletsjer, in het zuidoosten van IJsland. De ene was ongeveer een jaar geleden genomen, de andere eerder die dag. Op de oudere foto was niets opvallends te zien, alleen de ongerepte witte uitgestrektheid van de ijskap, hier en daar onderbroken door een riem gletsjerspleten, maar op de nieuwe foto zat in de hoek linksonder een vlekje. De beelden waren grof en korrelig maar na de retouche zouden ze scherp en duidelijk zijn. Carr vroeg om het detail uit te vergroten en het beeld werd groter en groter tot de zwarte vlek het hele scherm vulde.

'Wie hebben we in Keflavík zitten?' vroeg Carr aan de man achter het bedieningspaneel die de beelden opblies.

'We hebben niemand in Keflavík zitten, sir,' antwoordde hij.

Dat overdacht Carr even.

'Bel Ratoff voor me,' zei hij, en hij vervolgde: 'Hopelijk is dit niet het zoveelste valse alarm.'

'We hebben tegenwoordig betere satellietapparatuur, sir,' zei de andere man, met de telefoon in de hand.

'We hebben nog nooit zo'n scherpe opname van de gletsjer gehad. Hoeveel mensen zijn er op de hoogte van deze nieuwe foto's?'

‘Alleen de anderen van de achttuurdienst, drie mensen dus. En u en ik, uiteraard.’

‘Weten ze waar het om gaat?’

‘Nee, sir. Ze toonden geen interesse voor de foto’s.’

‘Houden zo,’ zei Carr en hij verliet de kamer. Hij beende door de lange gang naar zijn kantoor en sloot de deur achter zich. Op zijn telefoon knipperde een lampje.

‘Ratoff op lijn twee,’ zei een stem zonder lichaam. Carr fronste zijn wenkbrauwen en drukte op de knop.

‘Hoeveel tijd heb je nodig om naar Keflavík te reizen?’ vroeg Carr kortaf.

‘Wat is Keflavík, sir?’ vroeg de stem aan de telefoon.

‘Onze basis in IJsland,’ antwoordde Carr.

‘IJsland? Daar zou ik morgenavond kunnen zijn. Hoezo, wat is er aan de hand?’

‘We hebben een scherpe foto ontvangen van de grootste gletsjer in het land. Die lijkt ons een voorwerp terug te geven dat we vele jaren geleden zijn kwijtgeraakt en we moeten een man in Keflavík hebben die de operatie leidt. Je neemt twee eskaders commando’s mee en kiest zelf je apparatuur. Zeg maar dat het een routine-oefening is. Als de plaatselijke bevolking niet meewerkt, verwijs je ze naar de minister van Defensie. Ik neem wel contact met hem op. Ik regel ook een bijeenkomst met de IJslandse regering waarin uitleg wordt gegeven. De legerbasis is een gevoelige kwestie in IJsland. Immanuel Wesson zal onze ambassade in Reykjavík overnemen en als woordvoerder optreden. Je ontvangt onderweg uitvoeriger instructies.’

‘Ik neem aan dat dit een geheime operatie is, sir?’

‘Zou ik jou anders gebeld hebben?’

‘Keflavík. O, ik weet het alweer. Is daar niet in 1967 een vruchteloze zoekactie ondernomen?’

‘We hebben nu betere satellieten.’

‘Zijn de coördinaten hetzelfde?’

‘Nee, dit is een andere locatie. Die ellendige gletsjer blijft maar bewegen,’ zei Carr en brak het gesprek af zonder afscheid te nemen. Hij mocht Ratoff niet. Hij stond op, liep naar een grote glazen kast en opende de deur, haalde er twee sleuteltjes uit die hij in zijn hand-

palm ronddraaide. De een was iets groter dan de ander, maar ze hadden allebei fijne tandjes, duidelijk bedoeld voor kleine sleutelgaten. Hij stopte ze terug in de kast.

Carr had het wiel in geen jaren meer bekeken. Hij haalde het tevoorschijn en voelde het gewicht in zijn handen. Hij las de inscriptie nog eens: KRUPPSTAHL. Alleen dat al bevestigde dat er een vliegtuig was neergestort. Het merk stemde overeen met het type en de grootte van het toestel, het jaar van fabricage en het draagvermogen. Dit wiel bewees dat het hoog op de gletsjer lag. Na al die jaren was het eindelijk gevonden.

MINISTERIE VAN BUITENLANDSE ZAKEN, REYKJAVÍK,
DONDERDAG 28 JANUARI, 'S MIDDAGS

Kristín sloot haar ogen. Ze voelde de hoofdpijn bonken in haar voorhoofd. Dit was al de derde keer dat deze man in haar werkkamer was verschenen en was losgebarsten in een scheldkanonnade op het ministerie, dat hij er de schuld van gaf dat hij was opgelicht. De eerste twee keer had hij geprobeerd haar te vermurwen met het dreigement dat als hij geen compensatie kreeg voor iets wat in zijn ogen een fout van het ministerie was, hij ze voor de rechter zou slepen. Ze had zijn tirade nu tweemaal aangehoord en tweemaal moeite gehad om zich in te houden, om hem helder en objectief van repliek te dienen, maar hij leek geen woord te horen van wat ze zei. Nu zat hij weer in haar kantoor, en begon aan dezelfde cyclus van verwijten.

Ze schatte hem een jaar of veertig, ongeveer tien jaar ouder dan zij, en dit leeftijdsverschil gaf hem blijkbaar het recht om zich te doen gelden op haar kantoor, dreigementen te uiten en haar 'een meisje zoals jij' te noemen. Hij stak zijn minachting voor haar niet onder stoelen of banken, maar of haar zonde nu was dat ze een vrouw was of een jurist, daar kwam ze niet achter. Hij heette Runólfur Zóphanníasson. Hij had zorgvuldig gecultiveerde driedagenstoppels en dik, zwart haar dat met gel achterover was geplakt. Hij droeg een donker pak met een vest en een zilveren kettinkje waar een zakhorloge aan vastzat. Dat viste hij af en toe met lange, dunne vingers uit zijn vestzak en klapte het dikdoenerig open alsof hij geen tijd wilde verspillen aan 'deze shitzooi', zoals hij het zelf noemde.

Wat die shitzooi betreft heeft hij gelijk, dacht ze. Hij verkocht mobiele diepvriesinstallaties aan Rusland, en zowel het ministerie als de IJslandse Kamer van Koophandel had hem geholpen bij het aanknopen van zakelijke contacten. Hij had vier eenheden naar Moermansk en Kamtsjatka verzonden, maar nog geen roebel betaald

gekreken en nu beweerde hij dat de jurist van het ministerie, die er niet meer werkte, hem had geadviseerd om de eenheden weg te sturen en ze pas daarna in rekening te brengen, om de weg te effenen voor nog meer contracten. Dat had hij gedaan, met als gevolg dat goederen ter waarde van ruim dertig miljoen kronen die zijn eigendom waren, in Rusland waren zoekgeraakt. Hij had vergeefs geprobeerd ze op te sporen, en verwachtte nu op zijn allerm minst steun en compensatie van de Kamer van Koophandel en de handelsafdeling van het ministerie van Buitenlandse Zaken. 'Wat voor achterlijke consultants heeft dit ministerie in dienst?' vroeg hij herhaaldelijk tijdens zijn besprekingen met Kristín. Ze had contact opgenomen met de jurist in kwestie, die zich niet kon herinneren dat hij überhaupt adviezen had verstrekt, en haar waarschuwde dat de man hem een keer had bedreigd.

'Je moet hebben beseft dat handelen met Rusland tegenwoordig niet helemaal zonder risico is,' had ze bij hun eerste bijeenkomst gezegd, en ze had hem erop gewezen dat het ministerie zich weliswaar ten doel stelde IJslandse bedrijven te helpen om contracten te sluiten, maar dat het risico altijd bleef liggen bij die bedrijven zelf. Het ministerie betreurde wat er was gebeurd en zou hem graag helpen om via de ambassade in Moskou in contact te komen met zijn Russische kopers, maar als hij er niet voor kon zorgen dat die betaalden, stond het ministerie betrekkelijk machteloos. Tijdens hun tweede bijeenkomst had ze die boodschap in andere bewoordingen herhaald en nu deed ze dat voor de derde keer, terwijl hij tegenover haar zat, met zijn verongelijkte, slechtgehumeurde gezicht en die pretentieuze zilveren ketting in zijn vestzak. De bijeenkomst sleepte zich voort. Het was al laat en ze wilde naar huis.

'Zo makkelijk komen jullie hier niet mee weg,' zei hij. 'Jullie halen mensen met trucjes over om zaken met de Russische maffia te doen. Jullie nemen waarschijnlijk zelfs steekpenningen van ze aan. Wat ik daarvan weet? Je hoort weleens wat. Ik wil mijn geld terug en als ik het niet krijg...'

Ze kende zijn schimprede uit het hoofd en besloot die af te kapen. Hier had ze geen zin in.

'We betreuren het uiteraard dat je geld bent kwijtgeraakt bij je handel met Rusland, maar dat is ons probleem niet,' zei ze koeltjes.